

Intressanta fynd av skalbaggar 2004

av
Johnny Lindquist

I år har jag fått in något färre skalbaggsrapporter jämfört med i fjol. Detta beror på flera faktorer, dels har vädret inte varit det bästa, med en försommar som praktiskt taget regnade bort, dels har ett par flitiga rapportörer vistats betydligt mindre i våra Västsvenska marker. Dessutom kan man läsa om många fina fynd i Joels och Lars artikel om Galterö i detta nummer, dessa fynd tas inte upp nedan. Icke desto mindre har vi av Joel Hallqvist fått in den mest anmärkningsvärda rapporten sedan starten 1990! Det är bara att gratulera Joel till detta fynd!

Tack till alla rapportörer!

Namnförkortningar:

Bertil Andrén	(BA)
Bengt Carlsson	(BC)
Lars Gambréus	(LG)
Joel Hallqvist	(JH)
Johnny Lindquist	(JL)
Håkan Ljungberg	(HL)

JORDLÖPARE Carabidae

Leistus rufomarginatus (Duft.)

VG. Råda Säteri 15.06.2004 (LG).

Ett ex under sten i bokskog. Enligt Håkan Ljungberg är *L. rufomarginatus* i Västergötland tidigare endast känd från två lokaler i Göteborgstrakten (i Lärjeåns dalgång och Gunnebo) och från Kinnekulle. Utbredningen är för övrigt inskränkt till Skåne och ett par lokaler i Halland.

Calosoma inquisitor L.

BO. Kungälv, Skogskyrkogården 30.05.2004 (BC).

Ett hanexemplar i jord. Gick runt i kyrkogården för att se om ekarna var angripna av fjärilslarver men kunde inte se något speciellt

på träden. Tidigare tagen i Ytterby och på Älgön under 90-talet i Kungälvstrakten.

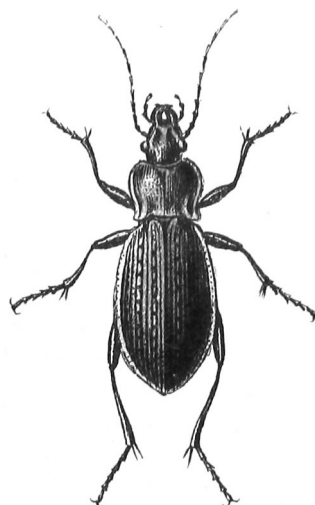
VG. Göteborg, Slottsskogen, Bragebacken 26.05.2004 (JH).

1 ex under löv i kanten till gångväg.

Carabus arvensis (Herbst)

VG. Göteborg, Änggårdsbergen 20.07.2004 (JH).

1 ex funnen död på grusvägen vid ljungheden.

Carabus arvensis

Bembidion velox L.

BO. Svarteberg, Kärnsjöns nordvästra sida 31.07.2004 (BC).

Flera ex sågs springa omkring på en liten strand. Av allt att döma nykläckta exemplar. Kärnsjön är en relativt stor sjö och på flera platser finns det små sandstränder och en del används ej av badande. Vilket gör att *velox* kan leva vidare.

Bembidion assimile Gyll.

DS. Valbo-Ryr, vid Viksjöns östra sida i en liten avsnörning från sjön 30.06.2004 (BC). **Ny för Dalsland.**

Ett ex som följde med i vattenhåven. Denna art är inte tagen tidigare i Dalsland men fyndet är inte speciellt överraskande.

***Demetrias imperialis* Ger.**

VG, Bohus, Denofaområdet vid Göta älv 08.04.2004 (BC). **Ny för Västergötland.**

1 ex i växtrester en bit från älven vid den gamla kajen. Ej uppgiven för Västergötland, men inget överraskande fynd. Jordlöparen har utökat sitt utbredningsområde, närmast tagen vid Ragnhildsholmen nära Nordre älv.

DYKARE Dytiscidae

***Hydroporus obsoletus* Aube'**

Rödlistad NT.

VG. Österplana, rinnande vatten 75 m NNO kyrkan 10.08.2004 (BA och BC). **Ny för Västergötland.**

I samband med en tur till Kinnekulle under eftersommaren besöktes Österplana hed. Egentligen låg fokus på trumgräshoppan (*Psophus stridulus*), som ju här har en av sina få västsvenska lokaler (Kindvall, O., Jansson, N. & de Jong, J. 1993), men området var vid tillfället väldigt "blött" och några trumgräshoppor syntes inte till. Däremot var de stora och färggranna kärrgräshoppor (*Mecostethus grossus*) ovanligt livliga och den rödlistade gulbukiga jättevapenflugan (*Stratiomys chamaeleon*), som också är knuten till vatten, besökte blommor vid en liten bäck som rinner över heden. Larverna till flugan lever i pölar och dammar och flyter omkring vid vattenytan bland vegetationen (Rozkosny 1973).

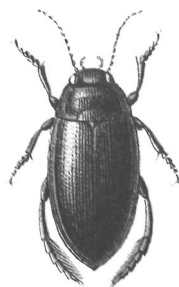
Strax norr om kyrkan håvades sedan i ett litet flöde över kalkhällarna, varvid 1 ex. av den lilla, bleka, semisubterrana dykaren *Hydroporus obsoletus* Aube' 1838 påträffades. Lokalen är den nordligaste för arten i Sverige (Nilsson & Persson 1989 och 1993) och också märklig genom sitt läge inne i landet. I Norge finns nordligare äldre fynd från kusten vid Oslofjorden. I övrigt noterades också ett par andra smådykare:

Hydroporus discretus och *H. nigrita*.

***Copelatus haemorrhoidalis* (Fabricius)**

VG. Österplana, skogskärr 450 m öster Kinnekullegården 10.08.2004 (BA och BC).

Strax nedanför Kinnekullegården vid skidbackens slut ligger en liten nyanlagd damm med nakna strandkanter, som såg intressanta ut.

Väl nere visade sig emellertid det intilliggande kärrområdet vida intressantare med arter som *Hygrotus decoratus*, *Suphrodytes dorsalis* och *Rhantus grapii*; den senare ny för 8D i RN enligt Nilsson & Persson (1989 och 1993), samt mycket överraskande *Copelatus haemorrhoidalis*.

Denna art har en syd-sydostlig-östlig utbredning i Sverige och lever framför allt i öppna vegetationsrika vatten (Nilsson & Holmen 1995) och påträffas ofta endast enstaka. Kinnekullelokalen är skogskärrartad med svagt genomströmmande vatten.

C. haemorrhoidalis är tidigare påträffad i Västergötland under 1800-talet och finns i coll. Hoffstein på Naturhistoriska riksmuseet (Nilsson & Persson 1989).

***Bidessus pusillus* Fab. (geminus)**

BO. Romelanda, Dösebacka sandtag 23.09 och 25.09.2004 (BC).

Vid Göta älv i en översvämmad damm. Denna lilla dykare var vanlig i starr och mossor. *B. pusillus* har varit relativt ovanlig de senaste 20 åren men nu har arten blivit vanligare igen.

KORTVINGAR Staphylinidae

***Stenus calcaratus* Scriba.**

BO. Hisingen, Björlanda kile 07.02.2004 (JL, LG).

En ny lokal på Hisingen för denna sällsynta kortvinge. En gråkall februaridag i hållande ösregn sållades ett ex ur en driftrand på stranden, bestående av vass, tång m m.

Arten har sin enda förekomst i Norden på Hisingen.

Stenus bohemicus Machulka 1947

Rödlistad NT.

VG. Västerplana, damm och "våtar" 1300 m öster om kyrkan 10.08.2004 (BA och BC). **Ny för Västergötland.**

Öster om Västerplana kyrka ligger ett kalkbrott med en stor damm och små "våtar" med rik vegetation runt om. Vid kanten av en av dessa "våtar" påträffades flera ex av *Stenus bohemicus*, en art, som visat sig vara ganska utbredd i Sydsverige.

Lesteva sicula heeri Fauvel.

VG. Angered, S om Agnesberg. 31.08.1977 (JL det.) **Ny för Västergötland.**

Vid genomgång av obestämt kortvingematerial från Naturhistoriska museet påträffades ett ex av denna lilla *Lesteva*-art insamlad av herrarna H.W. Waldén och Göran Andersson. Arten finns tidigare rapporterad från SK, HA, och BO, och har varit ansedd som mycket sällsynt. Dock verkar den blivit något vanligare och jag har därför punktsökt efter arten då det borde varit en tidsfråga innan den påträffats i VG. Därför var det kul att konstatera att den fanns här redan för snart 30 år sedan.

Haploglossa nidicola Fairmaire

VG. Gråbo, Gråbo grusgrop 30.07.2004 (JL, LG).

Denna kortvinge är väl inte direkt ovanlig på förekomstplatserna, men på sitt annorlunda levnadssätt förtjänar den att omnämnas här. Arten lever uteslutande i bon av backsvala. Vid varmt väder kan baggarna påträffas krypande i bomynningarna eller på sluttningarna nedanför. Då vi besökte grusgropen en mycket varm dag kunde vi till vår glädje konstatera att en koloni backsvalor hade byggt bon bara några meter upp i grusbranten. Kring bona påträffades flera ex av skalbaggen. Fyndet är ju av extra intresse då backsvalan minskat kraftigt i landet på senare tid.

BLADHORNINGAR Scarabaeidae

Aphodius punctatosulcatus (Sturm)

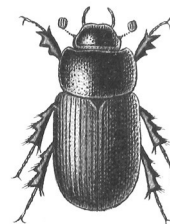
VG. Göteborg, Änggårdsbergen 22.04.2004

(JH).

1 ex i hästspillning på grusväg vid ljungheden.

Aphodius porcus (Fabr.)

Rödlistad NT.

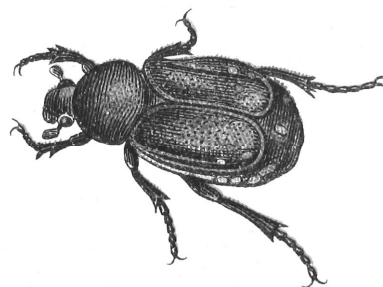

HA. Fjärås Bräcka, västsluttningen 01.10.2004 (HL).

3 ex i och intill gångar av tordyvlar (både *Geotrupes spiniger* och *G. stercorarius* finns på lokalen) under kospillning på grusig sandmark. På Bräckan finns en fin, välbetad sydvästsluttning med sparsam växtlighet av gräs och ljungheden och mycket blottad sand. Trots det sena datumet påträffades 9 *Aphodius*-arter, vilket inte är illa. Det är inte alls omöjligt att någon eller några av våra *Onthophagus*-arter kan finnas här.

Gnorimus nobilis (L.)

Rödlistad VU.

VG. Göteborg, Rya skog 17.07.2004 (JH).
1 ex på älggräs.

VEDSVAMPBAGGAR Mycetophagidae

Mycetophagus piceus (Fabr.)

Rödlistad NT.

HA. Budskär 08.07.2004 (LG)

Ett ex flygande i mycket kvavt väder.

VG. Göteborg, Rya skog 29.08.2004 (JH).

1 ex på svavelticka tillsammans med flera ex av *Mycetophagus multipunctatus*.

SVARTBAGGAR Tenebrionidae

Diaperis boleti (L.).

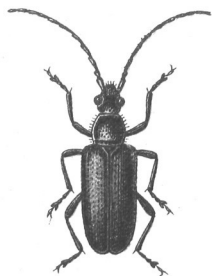

VG. Saltholmen 04.09.2004 (JH, LG).
Flera ex i tickor på liggande björkstam.

LÅNGHORNINGAR Cerambycidae

Anoplodera livida (Fabr.)

VG. Göteborg, Rya skog 08.07.2004 (JH).
NY FÖR SVERIGE!

2 ex på rölrika resp. björnloka. Om detta fynd rapporterar insamlaren följande: Efter flera besök i Rya skog under sommaren 2004 hade jag fortfarande när hösten kom några obestämnda skalbaggar kvar i mina rör. Två av dessa utgjordes av blombockar som jag tagit på rölrika växande mellan parkeringen och järnvägsåret samt björnloka funnen utmed cykelbanan i nära anslutning till reservatet.

Vid en flyktig blick liknade de fläckhornad blombock (*Anoplodera maculicornis*) men många karaktärer stämde ej varför de blev ligandes oidentifierade. I november anordnades så en liten tillställning hemma hos Johnny Lindquist och jag passade på att ta med några besvärliga baggar i hopp om att någon i sällskapet kunde hjälpa till med bestämning. Bland dessa fanns de två blombockarna och efter maten bad jag Johnny kasta ett öga på dem. Då vi jämfört med de svenska arter Johnny hade i sin samling kom utländska exemplar fram. Snabbt konstaterades att det rörde sig om två *Anoplodera livida*.

Arten återfinns bl.a. i Syd- och Mellaneuropa samt Asien, närmare oss finns den i Baltikum och södra delarna av Danmark. I litteraturen finns uppgifter om att den är knuten till ek, kas-

tanj och barrträd men senare uppgifter gör gällande att den skulle leva fritt i jorden på mycel av nejlikbrokskivling (*Marasmius oreades*). De vuxna individerna framkommer i juni till juli och återfinns vanligen i flock- och korgblommiga växter.

Leptura nigra (L.)

HA. Budskär 05.07.2004 (LG).
På kvanne.

Aromia moschata L.

Rödlistad NT.

BO. Romelanda, Dösebacka sandtag 30.07.2004 (BC).

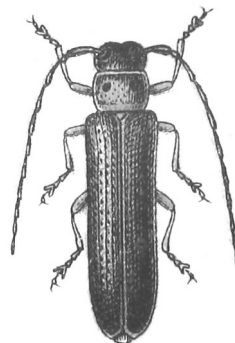
Flera ex i blommor.

VG. Österplana kyrka 10.08.2004 (BA, BC).

När insamlarna satt och tog en välbehövlig paus landade ett honexemplar på deras fika. Dessutom satt ett hanexemplar uppe i ett träd.

Oberea oculata (L.)

BO. Kville, Stora Snixholmen 16.07.2004 (BA).

Ett ex. av denna tämligen sällsynta art påträffades sittande i ett *Salix hastata*-buskage på en liten holme strax norr om Hamburgsund. Värdväxter är olika *Salix*-arter och äggen läggs i buskarnas eller trädens årsskott (Ehnström & Axelsson 2002).

VG. Gråbo, Gråbo grusgrop 30.07.2004 (JL, LG).

Ett par exemplar flygande i ett soligt, mycket varmt bryn bestående av unga sälgar. Trots den långsamma, flugbaggeliknande flykten lyckades de undkomma häven. Till slut infångades dock ett exemplar krypande på en sälplanta.

BLADBAGGAR Chrysomelidae

Chrysolina sanguinolenta (L.)

Rödlistad VU.

VG. Göteborg, Nya Varvet 09.05.2004 (LG).

Två ex krypande på muren som löper utef-

ter strandpromenaden från Röda Sten till Nya Varvet.

BO. Skaftö, Fiskebäckskil 10.05.2004 (JH).

1 ex vandrande på trottoaren mitt emot Tempo-butiken.

SPETSVIVLAR Apionidae

Apion vicinum Kirby

BO. Mollösund, Tvistärten 17.08.1971, Uno Holmer 1 ex (BC det.).

Ett något överraskande fynd som fanns i GNM:s samling med obestämt material. Jag (BC) har själv tagit arten på Lökebergs mosse på 70-talet. Denna art går på vattenmynta. Ön Tvistärten ligger strax norr om Mollösund.

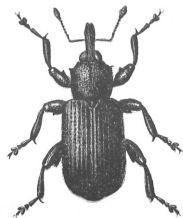
VIVLAR Curculionidae

Dorytomus ictor Herb. Tidigare *valdirostris* Gyll.

BO. Kungälv, Thorildsskolan 20.02.2004 (BC). **Ny för Bohuslän.**

Denna *Dorytomus*-art har vid ett flertal tillfällen tagits på poppel i Kungälv. Men jag var något tveksam till artbestämningen. Så jag sände ett antal baggar till Eivind Palm och han bekräftade att det var *ictor*.

Magdalis armigera Geof.

BO. Uddevalla, Bräcke skalgrusbankar 29.05.2004 (BC). **Ny för Bohuslän.**

Några ex bankade från almgrenar.

Magdalis cerasi (L.)

VG. Göteborg, "Duvberget" mellan Såggatan och Dahlströmsgatan i Majorna 31.05.2004 (JH).

1 ex på ekblad i fullt solsken. Denna vivel förekommer sällsynt på ek och vissa förvedade Rosaceae-arter i södra delarna av Sverige. Tydligt har arten funnit en fristad i storstaden då lokalen utgörs av ett litet stycke natur på ett berg inklämt mellan hus och gator även om Slottsskogen finns i närheten.

Magdalis barbicornis Latr.

HA. Släp, Budskär 08.07.2004 (LG).

2 ex nedbankade från en liten rönn.

PLATTNOSBAGGAR Anthribidae

Dissoleucas niveirostris Fab.

BO. Rödbo, Ellesbo 30.04.2004 (BC). **Ny för Bohuslän.**

Ett ex slaghåvat i vitsippor växande i gammalt rismaterial.

Litteratur

Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Gärdenfors, U. (Ed.) 2000. Rödlistade arter i Sverige. – The 2000 Swedish Red List of Threatened Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Kindvall, O., Jansson, N. & de Jong, J. 1993. Trumgräshoppan – en art på fallrepet. – Ent. Tidskr. 114: 121-131.

Nilsson, A.N. & Holmen, M. 1995. The aquatic Adephaga (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. II. Dytiscidae. – Fauna Entomologica Scandinavica 32: 1-192.

Nilsson, A.N. & Persson, S. The distribution of predaceous diving beetles (Coleoptera: Noteridae, Dytiscidae) in Sweden. – Entomologica Basiliensia 13: 59-146.

Nilsson, A.N. & Persson, S. 1993. Tillägg till kartering av Sveriges dykarskalbaggar (Coleoptera: Dytiscidae, Noteridae). – Ent. Tidskr. 114: 157-159.

Rozkosny, R. 1973. The Stratiomyioidea (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. – Fauna Entomologica Scandinavica 1: 1-140.